

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
 Helyben házhöz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.
 A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 14.

Segíts magadon!

Ezer és ezer félek azon kötelékek, melyek az egyént az államhoz fűzik, — de meg általános is korunkban a vételkedés az állami segítség után, — e segítségnek pedig nagy ára van, az önállóság csorbulása, — *lassanként mindenki függésbe kerül az államtól*, — ha pedig a kormány első sorban pártkormány, ez roppant nagy baj a kisebbség érdekeire, — stb. Mindezeket pedig nem átalotta elmondani a jó öreg Földes Béla, a nemzetgazdaság tanára a budapesti tudomány egyetemen, nem átalotta pedig elmondani a Magyar Gazda Szövetség múlt évben tartott kongresszusán, mely szövetség, mint első sorban társadalmi faktor kész minden befolyását, minden igyekezetét latba vetni, hogy a gazdasági bajokon *társadalmi úton*, tehát az állami gyámkodás igénybevétele nélkül segítsen. Hanem az előadó öreg úr annyira belemelegedett fejtegetésébe és oly meggyőző érvekkel bizonyította az állami befolyás terjedését és ezzel szemben az önállóság pusztulását, hogy befejezve mondókáját csupa megnyúlt arczokat látott maga előtt. A kongresszus tisztelt tagjai t. i. már előre is belecsömöszölve képzeltek magukat ama phalansterbe, mely az állami gyámkodás növekvésével s ezzel szemben az egyéni tevékenység csökkenésével okvetlenül elő áll és már egymás prophiján keresgéltek a számokat, melyeket a mindenről gondoskodó állami hatalom a könnyebb

kezelhetés végett rásütött. Mindezzel pedig csak azt akarta dokumentálni a nagy tudomány előadó, hogy mily veszedelmes az, ha a társadalom mindent az államtól vár. Ekkor lett hangoztatva a társadalmi jelszó: Segíts magadon! és ekkor indult meg minden téren új erővel a törekvés: Szövetkezés azaz egymás által támogatott öntevékenységre oldani meg a gazdasági bajokat.

Hanem mindezen új erőre kapott társadalmi mozgalom daczára alig telik el a fenti mozzanat után egy év, már is az állami onnipotencia két lépést tesz előre az egyéni függetlenség rovására.

Az egyik előrehaladást talán felesleges is emlitenünk, mert hisz nem régen történt a nem katolikus lelkészek kongruájának megszavazása. Az állam ad fizetésemelést a szegény vallásfelekezetek lelkészeinek, de amint ad, úgy vissza is vonhatja valamelyes okból, éppen úgy mint a dohánytermelési engedélyt visszavonja párt-taktikából. Kétségtelen, hogy itt egy eddig független elem veszt el a függetlenségét, amint a kormány által ajándékozott krajczárokhoz hozzá nyul.

De az első lépést csudálatos merészséggel követi a másik, mely egy eddig nem létező s fel nem talált módszerrel fogja megfojtani az utolsó független elemet is, ez az új leleményes módszer pedig az új szövetkezeti javaslat.

Az állam központi hitelszövetkezetet állít fel, — tervezi a javaslat — s azon vidéki szövetkezetek, melyek a törvény által biztosított adómentességben, segélyben s más előnyökben részesülni akar-

nak, azok a központba *tartoznak* belépni. De kikből áll ez a központ? Erre is megfelel a javaslat: Egy elnökből, akit a pénzügyminiszter ellenjegyzése mellett kinevez a király; két alelnökből, kiknek egyikét a kereskedelmi, másikat pedig a földmivelésügyi miniszter nevezi ki; végre az ügyvezető igazgatókból, kiknek választását a pénzügyminiszter erősíti meg. Mikor az állami befolyás a központban így eléggé biztosítva van, akkor kerül a sor a vidéki szövetkezetekre.

Mert bizony a függés láncolata nem lenne teljes, ha ezek kimaradnának.

Gazdasági és ipari hitelszövetkezet — mondja a javaslat 2. §-a — csakis a hatóság, nyilvános testületek (gazdasági, kereskedelmi egyesületek, ipari testületek) közreműködésével lehet alapítani, továbbá, hogy a hatóságok közegeinek is helye legyen az igazgató tanácsban, hát a javaslat kimondja s bő lére eresztve indokolja, hogy miért kell a 3 igazgató közül csak egynek szövetkezeti tagnak lenni, azt azonban bölcsen elhagyja, hogy miért lehet két igazgató szövetkezeten kívüli.

Ime az egész láncolat, melyből kétségtelenül kitűnik, hogy függetlenségét vesztí ismét mindaz, aki az *állami* szövetkezetek krajczárjaihoz nyul. Kétségtelen, hogy a személyhitel-szükséglet igen nagy s a megszorult ember sokra képes, még önállóságának feladására is.

Szövetkezetet ily szoros felügyelet, korlátozás mellett senki sem gondol s ez öntevékenység, önállóság fejlesztője sohasem lehet, hanem a kárhozatos tespedés és alattomos meghunyászkodásé igen. S

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A z a t y a f i a k.

Irtá: Kincs István.

Takácsnak született, annak is nevelték, mégis azzal hozott csufszágot a falujára, hogy okosabb ember vállalt belőle a tulajdon édesapjánál. Pedig hát az is értette a maga mesteriségét; az egész Rába hossza csak az ő szótét viselte s azután a tanácsban is nevezetes szava volt. Kár, hogy olyan hamar kikiváncozott az árnyékvilágból. Ugy beszéltek, az Uristennek egy dolgát értő takácsra vala szüksége s most Tuba Józsival szöveti a menyébéli nációk patyolat ruháját. Azzal is tisztességet hoz az ő falujára, Keledre.

Azért nem hozott az ő fia a kisebbik Józsi.

Olyan ártatlan jószágos formája volt a kölyöknek különben, hogy a tulajdon keresztapja se nézte volna ki belőle azt a rettentő huncutságot, melylyel kibélelték. Csöndes, szelidnek mutatta magát mindenkoron, hazugság talán meg sem szentségtelenítette még az ajkát s mégis, hogy városra került s nagy idő fordultával egyszer csak hazavetődött megint, arra valóságos svindler vállalt belőle, az orruk-nál szerette volna vezetni az összes keledi atyafiakat s ha Gerencsér Ábris — ki különben anyai részről nagybátyja volt a himpellérnek — mondom ha az nincs, hát szentül, hogy lóvá teszi az egész falut.

Tessék csak elképzelni, minek adta ki magát! Fiskálisnak, valóságos fölesküdt prókátornak, kinek jussa vagyon a megyei táblán, ki pár tollvonással olyan szekeret is megindít, melyekkel hat ökör is megreked. Tuba Józsinak, a takácsnak fia fiskális! Aztán ne nevesenek az összes menyei elementumok? Gerencsér Ábris is nevetett volna, ha a méreg már annyira ki nem kezdte volna belülről. Belőle hát ne csináljon bolondot senki. Ha mit nem néz, hát világos nappal lemeszeli azt a táblát a ház faláról, melyekből minden vidéki azt bötüzi ki, hogy »Tuba József, köz és váltó ügyvéd.« Még megtéveszthetne vele valakit a bolond takácsa.

Mert hát igenis takácsnak készült a kisebbik Tuba Józsi is. Hanem az derogált neki, hogy vidéki mesternél tanulja a maga mesteriségét, ő városra akart menni, megtanulni az olyan patyolat szövését, melyik husz helyett száz ránczot vessen a száron, ha gatyát varrnak belőle. Édesanyja, szegény özvegy édesanyja persze gyöngébb volt, hogysem a nagyralátó kölyöknek kőrmére koppinthatott volna. Szépen belenyugodott mindenbe s úgy történt minden, a hogy azt a komisz siheder kisütötte. Tarisznyát akasztott a nyakába, abba tett négy napra való pogácsát s ezzel azután szépen utnak eredt.

És Józsi megindult. Azaz, hogy akkoriban lakott még benne valamelyes böcsület is. Előbb elnézett a keresztapjához, mindenféle bátyjához, annak rendje módja szerint kezét csókolt, minnek fejében persze itt is ott is kidukált neki

pár garas — s így az egész falu apraját nagyját szépen megjárván, jó sok hatossal megakodva végtére nekiesett a messze távolnak.

Soká nem hallottak hirt felüle s a mit hallottak is, az sem felelt meg a valóságnak. Az édesanyja mondogatott el közbe közbe a gyerekről egyet mást. Hanem a hány szót mondott, annyi volt benne a hazugság. Persze az anyák mind olyanok, csupa kis királyokat fagnának drágalatos magzataikból.

Teszem özvegy Tubáné is azzal rémitette meg egy szép napon az egész rokonságot, hogy az ő fiából nem tudja, miféle takács lesz, mert diákiskolára fogták városban.

— Fogták ám! a nyakát fogták — mordulta el magát Gerencsér Ábris — azt gondol, bugom, hogy a diaktudományok csak arra valók, hogy minden szedett vetett kölyökre pazarolják? Jól jársz. Meglásd, Nanó, az a gyerek fölültet.

Hanem hát Tubáné nem akart engedni. Jobban utána járt a dolognak és annál nyomósabban erősítette, hogy hát akármit van, elég az hozzá, az ő fia könyvekből szedi be a takács mesteriséget.

Ilyenkor persze bátyját, Ábrist mindig megdühösítette. Mikor meg nagyobb bizonyosság okáért leveleket is mutogatott a gyerektől, akkor meg éppen elvetette a súlykot. Gerencsér Ábris azt a léhütőt legalább egy gazembernek ide, egy svindlernek oda titulálta, hozzátevéen még, hogy ne kerüljön hamarosan szeme elé, mert különben a két fülétől kéri számon azt a sok vakmerő hazugságot, mikkel

mind ez félmillió forint és másfél millió értékű kötvényért, melyet az állam kellő óvatosság és kikötések mellett nem a szövetkezetek — hanem saját tisztviselőinek kezelése alá bocsát. Persze ily nagy mérvű centralisatiót nem gondolhatunk politikai utógondolat nélkül.

Támogatást vártunk a kormány részéről és nem gyámködést s az utóbbit látva kötelességünknek tartjuk figyelmeztetni a nemzet azon részét, melynek helyzetét a javaslat javítani akarja, hogy legyen óvatos vele szemben, mert a nyájas mosoly mérges harapást rejteget.

Micskei István.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, május 14.

Berzeviczy elnök megnyitotta az ülést. Miután az interpellációs könyvben interpelláció nincs bejegyezve, áttérnek a napirendre:

a hitelszövetkezetekre.

Major Ferencz dr.: A kisiparosok és gazdák segélyezésére sürgősen szükség van. A jelen javaslatot, mint olyant, mely ezen kis existenciák segélyezését célozza, idején valónak tartja. Mindazonáltal aggodalmai vannak a javaslattal szemben.

Foglalkozik azután Németország viszonyával. Mily nagy tevékenységet fejtenek ott ki a szövetkezetek az ipar és kereskedelem felvirágoztatására.

Azonban minálunk mindenütt csak a tőke és a tőkés uralkodik.

Szemrehányásokat tesz 30 év előtti bűnökért, az uzoratorvény késői behozataláért stb. Nálunk a szociális kérdésnek is az ad különös súlyt, hogy a kisgazda maga is szocialista. Ennek oka pedig csak a gazdasági viszonyaink rendezésének hiányos volta. Az ipari termékek értékesítéséről szólva, Németországot állítja fel követendő példának.

Hosszasan szól közgazdasági viszonyainkról és bizonyítja, hogy a most folyó spanyol-amerikai háború éppen nem kicsinyes gazdasági kérdés, hanem igenis már a közel napokban az

egész világot érdeklő közgazdasági kérdéssé nővi ki magát.

Továbbá azt mondja, hogy ha a közvagyongból akar egy néposztályon segíteni, azt nem a javaslatban tervezett módon tegye.

Az egész hitelszövetkezeti javaslatban borspekulációt lát.

Sürgeti az ipari törvény revízióját és kívánja azt, hogy a kormány ne akarja azt, hogy a meglevő szövetkezetek kötelesek legyenek a központi szövetkezetbe lépni. Helyezkedjék a kormány legalább a paritás elvére.

Kívánja, hogy az állam a kibocsátott kötvények garanciáját magára vállalja. Ha a kormány a javaslatot a kívánalmakhoz képest módosítani fogja, akkor harmadszori olvasásban meg fogja szavazni a javaslatot. (Helyeslés a néppárton).

Papp Géza: Majorral polemizál és azt mondja, hogy Major a javaslatot tévesen és nem a javaslathoz illő komolysággal fogta fel.

Major Ferencz: Nem értett meg engem a képviselő ur, majd megmagyarázom.

Polónyi: No! No!

Papp Géza: Mezei Mórnak a 23. §. ellen emelt kifogásait czáfolja.

Voltaképp azért szólalt fel, hogy a 70. §-ra vonatkozólag helyesebbnek tartja az igazságügy-miniszter szövegezését, mint a pénzügyi bizottság által módosított szövegezését.

Polónyi: Legalább nevezze meg a forrást, honnan merítette e meggyőződést.

Papp: Elismerem, hogy Polónyival vitakoztam róla.

Polónyi: És meggyőztem Önt.

Papp: De nem is Polónyi eszméje az, mert benne van a javaslatban. A javaslatot általánosságban elfogadja.

Kegyelemdőfés a függetlenségi pártnak.

Polónyi: A javaslatban nem lát egyebet, mint hogy ezzel a kormány az ellenzékre döntő csapást kíván mérni. Ezen javaslattal akarja a kormány a *kegyelemdőfést adni a függetlenségi pártnak*. Micsoda elromlása a parlamenti életnek az, hogy Apponyit a minap csak vagy 12—14 párthive támogatta és Kossuth Lajos fiát csak néhány bóbiskoló elvtársa hallgatta. Ha szétnézünk — folytatja szóló — csak egy jó barátomat látom itt.

Madarász József: Itt vagyok. (Derűtség.)

Polónyi: Ezen a bajon nem tudok segíteni. Foglalkozik azután Darányi miniszter tegnapi beszédével. Nem áll az, hogy a szociális-mus szünőfélben van. Szólónak biztos tudó-

mása van, hogy legközelebbre erős szociális forrongás van kitörőben. A munkásigazolványokat sem váltják oly rohamosan, mint azt a miniszter mondta. Így pl. Balmaz-Ujvárott meg sem kezdték még az igazolványok kiosztását. Ennek oka az, hogy ott azon balhítb-n voltak, aki igazolványt vált, az csak 16-ában arathat. Balmaz-Ujvárott Semsey László birtokát bérbeadta. A gazdák kértek 1 holdnyi albérletet, de a *bérlő meglagadta* tőlük, holott Semsey 2—3 holdat is juttatott nekik. Természetes, ha ily helyen forrong a nép.

Azután áttér magára a javaslatra. Ne dicselkedjenek Darányi és Lukács a szamaritánus erkölcsökkel, mert jelen javaslattal mást nem czéloztak, minthogy jövőre a szövetkezetekbe bevonva a választókat, a választásokat olcsókká tegyék.

M. kir. szavazó zálogház.

Nagy derűtség közepette hasonlította a javaslatot egy gyenge, legyeket fogdosó pókhálóhoz és Erdély minisztert egy resort pókhoz. A kormány tervezte épületet *magyar királyi szavazó zálogháznak* nevezte el.

A javaslat szerkezetét lazának, logikátlanának tartja. Kérdi, vajon a szövetkezetek alapítására hivatott hatóságok közé az államilag segélyezett egyházi hatóságok is tartoznak-e? és vajjon mért zárják ki a volt pénzügyi-tereket?

Ha létesülhetet 400 *Károlyi-féle* szövetkezet hatósági beavatkozás nélkül, mért ne létesülhessen ezután is a főispánok, jegyzők, szolgabírák beavatkozása nélkül.

A javaslatba kívánja felvételni azt is, hogy keresetképes *kiskorúak is beléphessenek* a szövetkezetekbe. Mi volna akkor, ha egy kiskorú örökölné szövetkezeti kötvényt vagy betétkönyvet?

Szóló a korlátolt felelősség híve. Helyteleníti azt, hogy *mindenkinek betekintést* engedjenek az üzleti könyvekbe. Nagyon természetes, hogy ha az adóvégrehajtó, hitelezői konkurens betekintést szerezhet az üzletkönyvekbe, mindenki kerülni fogja a szövetkezeteket. Az erkölcsi bíró ezután nem a pap, nem a bíró, hanem a *czégyvezető hivatal* lesz, mert a javaslatban Erdély miniszter ezen klasszikus szavakat tette:

A javaslattól azt hirdetik: ötszörös lesz a felelősség, tényleg pedig tizenegyszeres lesz.

Erősen kikel az ellen, hogy a kormány a szövetkezet legfőbb hivatalnokainak kinevezését magának tartja fenn. A javaslatot nem fogadja el.

az édesanyját bolondítja. Mert ugyan hogyan botlott volna Józsi iskolába? Ha beállott valami majsterhoz, az könyv helyett bizonyosan a legviszibaba kölykét nyomta a markába, ott mutassa ki a tudományát, nem a tanulásban, ha meg inasnak el nem szegődött akkor talán birkát őriz valahol. Szóval no, diák semmihogyan se lehetett belőle.

Szegény özvegy asszony eleget megmagyarázta Ábrishnak a dolgot, hogyan miként történt a dolog. Mert az úgy történt, hogy Józsi, mikor beélt a városba, mindjárt az első nap az utcán egy másik gyerekkel összevesszett s az után verekedésre került a dolog. Most vagy Józsi verte be a másik kölyöknek a fejét, vagy megfordítva történt, de a verekedésben mindenhogyan úgy viselte magát, hogy a viselkedése egy doktornak megtetszett, magához fogadta s embert akar belőle most faragni.

— Hehehe! — nevetett Ábris — no iszen megadtad neki. Verekedésért dutyiba teszik városban az embert, nem hogy iskolába küldnék érte. Mondtam már, svindler lesz az a kölyök, valóságos lökött.

Szegény özvegy asszony szívét így keserítette tulajdon testvérbátyja. Hej! be nem adta volna sokért, ha a gonyolódónak bebizonyíthatja az ellenkezőt. Hanem az Uristen másképp akarta, kiszólitotta szegényt a világból, éppen nagypénteken volt a temetése. Boldogtalant még a harangok is meggyászolták: nem adták szavukat.

És itt kiviláglott, hogy Gerencsér Ábrishnak vala igazsága, mikor Józsit lököttőnek nevezte. Az is volt a haszontalan: mert nem jött el

szegény édesanyja temetésére. Hogy irni irteneki valaki, az persze más kérdés. Az úgy látszik, senkinek se jutott eszébe.

Lassan azután nemcsak özvegy Tubánét, hanem az ő diák-takácsfiát is elfeledték Keleden. Sok viz folyt le azóta a Dunán, kétszer is választottak képviselőt Keleden: egyszer balpártit, másszor meg a kormány emberét; csak hogy egyik se szállította le az adót. Mikor pedig harmadszor is szétmentek a kortések egy miniszter érdekében, akkorra Gerencsér Ábrishoz a főkorteshoz uri ember talált beállítani. Pantalós nadrágja volt, fényesre kikévelt szürke kabátja s egészben véve is olyan formája, mintha bizony maga lett volna a miniszter.

Ábris uram kicsit fiatalolta ugyan, hanem azért mégis czudarul megalázta magát előtte, mert hát ki tudja vajjon a fővárosban nem-e csupa fiatalemberből válogatják az első hivatalnokokat. Azok jobban bírják a munkát. Nappal valószínűleg ugyis folyton dolgoznak, éjjel meg mulathatnak, különben nem verhetnék el a rengeteg fizetésüket. Azt pedig csak fiatal erő győzi.

Gerencsér Ábris épen a méltóságos és tekintetes titulus között válogatott, melyikkel szólítsa, mikor az idegen megszólalt:

— No hát, bátyám, nem is ismer?

Ábris ur bambán meredt az uri emberre. Nem emlékezett, hogy csak valaha is látta volna.

— No hát — folytatta amaz — én volték a Tuba Józsi, kit takácsnak neveltek.

— Te . . . te? — tört ki Gerencsérből a szó, hanem a végét már elharapta. Megijedt, hogy az az elegáns uri ember talán még se lehet az ő öcsese.

Pedig az volt. Utána elmondta, mi vezette őt Keledre. Elmondta, hogy ő kész fiskális, de mert a diplomáján kívül garasa sincs, hát eljött szülőfalujába: itt akar pár hónapra egyelőre megtelepedni. Itt olcsóbb az élet, no meg a jussát is rendezti úgy a hogy — majd azután városra költözködik. Minek utána pedig Gerencsér Ábris az ő nagy bátyja s a mellett tekintélyes ember a faluban, hát azt gondolta először is nála mutatja be magát, reméli lesz annyi rokoni szeretet a szívében, ha netán valakinek prókátorra volna szüksége, hogy hozzá rekomendálja.

Gerencsér Ábris persze eget földet ígért s a végén öcsesét még meg is ölelte. Ugy váltak el, mint igazi szerető rokonok.

Másnap valaki tanácsért jött Ábris urhoz a szomszéd faluból. Pöre akadt s annak irányában szeretett volna utbaigazítást, vajjon minémű fogas ügyvédet ajánlana neki.

— Hallom, Keleden is telepedett le épen tegnap egy prókátor — végezte az atyafi mondókáját — hadd hallom, micsoda véleménnyel volna felőle Gerencsér komám?

— Jaj! lelkem, komám uram — tört ki dühösen a kérdezett — csak azt ne említse! Hiszen ha valaki, akkor én ismerem: nagybátyja vagyok a haszontalannak. Hanem, ha tudni akarja, kicsoda, micsoda, akkor megmondok, tessék elhinni, kedves komám uram, nem fiskális az . . .

— Hát?

— Hát izé . . . no . . . hogy is mondjam — svindler, csak közönséges svindler. Sajnálom, hogy atyafiak vagyunk.

A váradai színészet jubileuma.

Választmányi ülés.

Tegnap délután tartotta meg a *Szigligeti Társaság* választmányi ülését a Gazdasági és Iparbank helyiségében.

A választmányi ülés, melyen *Rádl* Ödön és *Gyalóka* Lajos elnökölték, délután 5 órakor vette kezdetét.

Az ülésen jelen voltak: *Adorján* Ármin dr. titkár, *Géczy* Lajos, *Nagy* Ernő dr., *Böszörményi* Géza, *Berkovits* Miklós dr., *Gyémánt* Jenő dr., *Szombati* János dr., *Náményi* Lajos, *Winkler* Lajos és *Imrik* Péter rendes tagok.

A választmányi ülés lefolyása a következő volt: *Adorján* titkár felolvassa azon könyvek jegyzékét, a mely könyveket a Társaság tagjai, mint szerzők eddig legújabbban beküldöttek, az alapszabályok értelmében.

A beküldött művek a következők:

Hegyesi Márton r. t. »1848. 3-ik zászlóalj története«;

Winkler Lajos r. t. az általa szerkesztett »Népnevelési Közlöny« 5 kötete.

Beküldettek ezenkívül:

Radványi Aladár »Visszhangok« című verskötete;

Guttman Zsigmond »Könyvviteltana«, mely két utóbbi munkáért a szerzőnek, mint nem tagoknak, köszönetet mond a Társaság.

Kimondotta azután a választmány, hogy az idén nem tart nyári kirándulást.

A helyiséget illetőleg bejelenti a titkár, hogy alkalmas lenne az ügyvédi kamara helyiségét adandó alkalmakra elkérni, mely indítványra azután megbízzák az elnököt, hogy hogy eziránt lépéseket tegyen.

Végezetül az elnök indítványára rendes tagnak *Márkus* László dr-t egyhangulag megválasztották.

A jubileumi ünnep programja.

Ezután következett az ülés legérdekesebb része, tudniillik a százazs szintügyi bizottság kisebb albizottságának előmunkálatairól szóló jelentés, a melyet *Rádl* elnök a következőkben terjesztette a választmány elé:

Megállapodás történt arra nézve, hogy annak emlékére, hogy 100 éve tartatnak már Nagyváradon színi előadások, ez év *augusztus hó 26-án*, mint a századik évforduló napján díszközgyűlést, ünnepélyt, banketet és alkalmi színelőadást rendez a Társaság, s hogy minél nagyobb mértékben ünnepélyessé tehesse a napot, vagyoni viszonyaitól telhető legnagyobb összeget, 300 forintot irányoz elő az ünnepély költségeire, — bár ezzel azután az idej pályadíjak kifizése lemarad.

Röviden előterjeszi azután a tervbe vett sorrendet.

Első lenne a délelőtti órákban a *Fekete Sas* épületén (mint ahol ezelőtt 100 évvel az első színelőadást rendezték) márvány emléktábla leleplezése. Indítványozza elnök, hogy itt előadandó alkalmi óda megírására kérjék fel *Fehér* Dezső r. tagot, az emlékbeszéd megtartására pedig *Bodor* Károly dr. főtitkár.

Ezt elfogadta a választmány, az emléktáblát illetőleg azonban *Berkovits* dr. azt indítványozza, hogy ez irtánt keressék a városi tanácsot s kérjék fel, hogy az emléktábla elkészítési és beépítési költségeit fedezze.

Indítványát elfogadják.

Ez ünnepélyes aktus után azután díszgyűlést tart a társaság a *Kereskedelmi Csarnok* nagytermében, ahol elnöki megnyitót *Rádl* elnök mond, a nagyváradai színészet 100 éves történetét pedig *Náményi* Lajos r. tag fogja essay-szerűleg ismertetni.

Délben banket lesz.

Este azután alkalmi színelőadás lesz. Ez iránt a társaság megkeresi *Bölonyi* József intendánst, hogy a kolozsvári nemzeti szintársulat által adassa elő a nagyváradai szinkörben, korhű jelmezekkel és díszletekkel a »*Siketnéma*« című három felvonásos vígjátékot, miután ez volt az a darab, a melyet száz évvel ezelőtt első színelőadásként a Fekete Sas nagytermében előadtak. A darabot ünnepi prológ előzi meg, melynek megírására felkéri E. *Kovács* Gyula r. tagot.

Legvégül megállapodott a társaság abban, hogy az ünnepélyt helyi és nem országos jellegű ünnepként ulti meg.

Meghívja Nagyvárad város és Biharvármegye tisztviselő testületét, hogy megjelenésükkel az ünnepély erkölcsi fényét és díszét emeljék; meghívja azonkívül a debreczeni »*Csonkai-kör*«-t, a kolozsvári »*Erdélyi irodalmi társaság*«-ot és az aradi »*Kölcsey*-egylet«-et.

Ezek után a részletes program és egyéb teendők elvégzését az ad hoc, illetve ünnepély rendező bizottságok feladatául tűzve ki, elnök a gyűlést bezárta.

A megdrágított piac.

— A kofák visszaélései. —

Nagyon sanyaru időt élünk; a kereskedelem, ipar pang, a munkásnak éppen úgy, mint az iparosnak, nincsen munkája, keresete s a megélhetési viszonyok pedig kétségbeesztők.

A liszt és a kenyér ára minden nap emelkedik; de ezenkívül minden más élelmicikk méreg drága.

Ennek részben a rossz rendszer az oka. Piacunk mesterségesen meg van drágítva.

Ugy látszik, a polgárság is mindjobban érzi ennek a súlyát s tudja a baj okának legfőbbikét, ezért hallatszanak mind erősebb hangok a törvényhatóságban is az elővásárlás megállítására iránt.

Hallatlan az amit ezen az uton elkövetnek a polgárság kárára, mondhatni rendőri felügyelet alatt.

Hétfőn, kedden, pénteken ami kiválóbb, szebb élelmi cikket behoznak a közeli falvak lakosai, arra már a városba vezető utakon kora hajnalban várnak a kofák s összeszedik jó részét. Ami pedig bekerül a piacra, azt ott kapkodják el a kofák.

Rendőrt alig látni, vagy ha van is jelen, annak a felesége vagy anyósa bizonyosan — kofa. Csak nem lehet tőle kívánni hogy elrontsa a saját feleségének a keresetét.

A szárnyas állattól a zöld hagymáig mindent elkapkodnak s mire a vásárló közönség a piacra kerül, kétszeres áron kénytelen szükségletét beszerezni.

A legutóbbi pénteken reggel is öt órakor már telve volt a falusiak által elfoglalt áruló hely vevőivel, ezek azonban kofák voltak.

Persze ilyeneket reggel 8 órakor, mikor egy-egy biztos vagy alkaptányvetődik a piacra, már nem lehet látni. Akkorra minden csendes.

Nem ártana azonban, ha a főkapitány, egyik, másik alkaptány becses nyugalmukat hébe-hóba megzavarnák s kora hajnalban szétnéznének a piacon. Bizonyára találnának ott elég tanulságos dolgot s közvetlen tapasztalatot szereznének az elővásárlás által elkövetett visszaélésekről. Az úde reggeli levegő még az egészségükre is hasznos volna.

Van még egy másik, nem kevésbé fontos körülmény, a mely közrejátsszik piacunk megdrágítására.

A szomszédos bihar-püspökii asszonyok egy része kofálkodást űz Nagyváradon, anélkül, hogy erre iparendélye lenne, vagy egy krajczárral is hozzájárulna Nagyvárad város bevételeihez.

Ezek még veszedelmesebbek, mint a helybeli kofák.

Kora reggel bezarándokolnak egy csapat űres kosárral, a piacon összevásárolnak mindent s egy kamarában, vagy pinczében lerakják. Innét hordják aztán kosárral eladásra a piacra és házról-házra. Ezek tévedésbe ejtik a közönséget, a gazdasszonyokat, akik azt hi-

szik, hogy közvetlen termelőtől szerzik be szükségletüket.

Ezekre jó volna, ha a rendőrség figyelmet fordítana.

A háború.

A híres amerikai reklám hírek bizony csütörtököt vallottak, mert az állítólagos amerikai győzelemre megjött az erős czáfolat. Bizony rutul a rövedebbet huzták a svihák jenkik. Nem árt különben ennek az impertinens nációnak, ha tisztességesen az orrára vernek. A spanyolok (és nem az amerikaiak) győzelméről a következő táviratokban számol be tudósítónk:

Budapest, május 14. (Saját tud. táv.)
Athénből sürgönyzik: A hivatalos lap közli Görögország semlegességi nyilatkozatát a spanyol—amerikai háborúra vonatkozólag.

A spanyolok győzelme.

Budapest, május 14. (Saj. tud. táv.)
Madridból sürgönyzik: Portoricó fő kormányzójának hivatalos távirata jelenti: Kilencz órai harcz után az amerikai hajóraj kénytelen volt visszavonulni. A kikötői útegek hatalmasan működtek és az amerikai hajókon meglehetősen erős sérüléseket okoztak, különösen egy nagy hajón, amelyet vissza kellett vonatni. Útegeink és katonai építményeink igen könnyű sérüléseket szenvedtek. Egy néhány polgárember megsebesült. Két katonára elesett és három megsebesült. A városban nagy a lelkesedés. Az általános magatartással nagyon meg vagyok elégedve.

Budapest, május 14. (Saj. tud. távirata.)
Madridból sürgönyzik: A kamara folyosóin azt beszéltek, hogy az amerikai hajóraj a portoricói vereség után mérközött a spanyol hajórajjal, mely az ellenségnek nagy károkat okozott. Ezt a hirt azonban hivatalosan nem erősítették meg. A portoricói hírek a tőzsdén hausse-t okoztak.

A kamarában *Molina* s portoricói képviselő kérdést intézett a kormányhoz, az amerikai hajóraj veresége tárgyában; egyidejűleg felháborodással tiltakozott az előzetes értesítés nélkül való bombázás ellen, mely a nemzetközi jogba ütközik. *Correa* tábornok hadügyminiszter azt válaszolja, hogy a kormány a Portoricóból érkezett híreknek terjesztését sajtó útján megkönnyítette. A mi az előzetes értesítés nélküli bombázás ellen való tiltakozást illeti, az amerikaiak magatartása csak a vandálokéval hasonlítható össze. A spanyol kormány közölni fogja a hatalmakkal az amerikaiak kvalifikálhatatlan eljárását.

Molina s a portoricói tengeri és szárazföldi haderőt nagyon megdicséri és erélyesen sikra száll a haza integritása mellett az amerikaiak brutális támadásával szemben, a kiknek egyedüli célja az, hogy spanyol tulajdont lopjanak, a nélkül, hogy a háborúra okuk lett volna.

A hadügyminiszter azt válaszolja, hogy a kormány köszönetet fog mondani a porto-ricói hadseregnek, a tengerészeknek és az önkénteseknek, a kik el vannak tőkélve arra, hogy a haza szent földjét a legvégsőig megvédelmezzék.

Budapest, május 14. (Saját tud. táv.)
Madridból sürgönyzik: Az »*Eastern Company*« eljárását itt igen élénk bírálat alá

veszik, mert a manilai kábelt amerikai hajókkal összekötötte; a társaság koncesszióját ugyanis Spanyolországból kapta, ezenfelül spanyol szubvenciót is élvez. Az a hír kering, hogy a társaságot perbe fogják.

A madridi sajtó ünnepli a spanyolok portoricói győzelmét.

Havannai távirat szerint Blanco tábornokot, miután letette az esküt a kubai kamarák előtt, nagy ovációkban részesítették.

Budapest, május 14. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: Az amerikaiak Bahia-Hondát (Pinar del Rio tartomány) bombázták és megkísérlették a kikötést, azonban visszaverettek.

Tegnap újból feltűntek Cardenas előtt amerikai hajók, a megerősített helyörség azonban készen volt az ellenség visszaverésére.

Havannai újabb távirat szerint különböző helyeken összeütközések voltak a felkelőkkel, akik vereséget szenvedtek.

Budapest, május 14. (Saját tud. táv.) Londonból sürgönyzik: A legutóbb távirat szerint San Juan de Portoricó erődjei kevésbé rongálódtak meg, mint hitték, mert a spanyol ütegek folytonosan tüzeltek, midőn az amerikai hajóraj eltávozott. A »Jova« és »New-York« amerikai hadihajókat több golyó érte, anélkül azonban, hogy nagyobb rongálódásokat szenvedtek volna.

Budapest, május 14. (Saját tud. táv.) A Reuter ügynökség jelenti Key-Westből: Midőn a »Gussie« amerikai szállító hajó Cabanasba érkezett, ott nem, mint várta, felkelőket, hanem spanyolokat talált, akik megkezdték a lövöldözést az amerikaiakra. Az amerikaiak kikötöttek, azonban, miután 2 halottat és 7 sebesültet vesztek, kénytelenek voltak visszavonulni. A hadművelet célját, hogy a felkelőkkel az összeköttetést helyreállítsák, nem érték el. A »Gussie« a part láthatárán czirkál és módot keres, hogy újból kiköthessen.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Május 15. Az iparos ifjak egyesületének rendkívüli közgyűlése d. u. 3 órákor.
Május 15. A »Biharmegyei orvos-gyógyszerési és természettudományi egylet« ülése a jogakadémia d. u. 5 órákor.
Május 18. Liptay István sajtópöre.
Május 21. Joghallgatók majálisa a Püspök-fürdőben.
Május 25. Nyiray Elek sajtópöre!
Május 29. A gyorsíró-kör Stolze-ünnepélye.
Május 19. Vivó-verseny a Zöldfában.
Junius 14. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 11 órákor.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Keresztjáró napok.** A kath. egyház imába, ájtatosságba merülve tölti a reánk következő három napot. Körmenetek zárandokolnak egyik templomból a másikba. A »keresztjáró« nevet onnan nyerték e napok, hogy falu helyen — több templom nem lévén — rendezen a határban álló valamely kereszthez mennek processióval a hivek. Ezen ájtatosság eredete az ötödik századba nyulik vissza. 469-ben szt. Mammert, viennei püspök tartotta először. Székvárosát földrengés, tűz, villámcsapások és más elemi csapások pusztították. Ezek elhárítása s az Ur kiengesztelésére három napi böj-

töt és közbátatosságot rendelt — és megszünt a baj. Példáját másutt is követték, lassankint általánossá vált. Városunkban e 3 napi ájtatosság a következő sorrendben fog megtartatni:

Hétfőn d. e. 8 órákor a székesegyházban csendes mise, mely után a körmenet a várad-olaszi plebánia templomba indul, hol nagy mise és predikáció lesz.

Kedden reggel 8 órákor a »Barátok« templomában kezdődik az ájtatosság, honnét körmenetileg a premontrai rend templomába mennek; itt énekes mise és szent beszéd lesz.

Szerdán reggel 8 órákor a Szt. László templomból indul a processió a kapuczinokhoz, kiknek templomában végzik az ájtatosság többi részét, a szent beszéddel, visszatérve a Szent László templomban lesz a Te Deum.

Rossz idő esetében hétfőn az olasz plebánia templomban, kedden a premontraiéknál, szerdán a kapuczinoknál lesz megtartva az egész ájtatosság.

* **Bérmálás.** A plebánia templomokban és az iskolákban már egy héttel ezelőtt megkezdődött a bérmálási oktatás, az összeírás is javarészt megtörtént, de még mindig elfogadnak jelentkezőket úgy a plebániákon mint az iskolákban. A bérmálás Pünkösöd vasárnapján lesz a székesegyházban s maga a bibornok-püspök fogja tartani. Az iskolákból már kikerült bérmálándók előkészítése vasárnapokon történik a plebánia templomokban; és pedig Olasziban d. u. 3 órákor, Ujvároson d. u. 1/2, 3-kor.

* **Az érkeserői plebánia kongruája.** Tegnap volt az érkeserői plebánia kongruájának megállapítása. A kongrua-bizottság ülésén résztvettek: Szunyogh Péter alispán, Széchényi Jenő kanonok, Dencs János tb. kanonok, esperes-plebános, Wallner Ödön főgyász, K. Nagy Endre pénzügyi titkár, Doboz Kálmán érmihályfalvai főszolgabíró és Balogh Elemér jegyző. A vizsgálat megállapította, hogy a bevétel 1079 frt 94 krt tesz ki, a kiadás pedig 133 frt 48 kr, s így a tiszta jövedelmet 946 frt 46 krtban állapították meg.

* **Uj regényünk.** Mai számunkban Emil Hinzelin francia írótól »Egy napi házasság« czimen új regény közlését kezdjük meg. E valóban ügyes dolgot egyik, Stella álnév alatt író munkatársnőnk fordította le lapunk számára. Stella szellemes novelláival már ismeretessé vált olvasóink előtt és így feleslegesnek tartjuk a nagy dicsőítést e műnek fordítását illetőleg. A ma megkezdett regényünkre felhívjuk olvasóink figyelmét.

* **Uj miniszteri osztálytanácsos.** Király Ő Felsége dr. Vass Tamás pénzügyi főtanácsosi címmel felruházott pénzügyi tanácsost, Vass Imre nagyváradi tekintélyes polgár fiát, miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki.

* **Nem akadt pályázó.** Néhai gróf Buttlér alapítványából ez őszön egy alapítványi hely betöltésére a Ludovika Akadémiában Biharvármegye jogosult, illetve a megye ajánl kinevezésre ifjut a honvéd miniszternek. A pályázat kellőleg meg volt hirdetve s a pályázati határidő ma telik le, azonban azon váratlan meglepetés érte a megyét, hogy nem jelentkezett egyetlen pályázó sem. Máskor 3-4 pályázó is volt egy helyre. Majd betöltik az alapítványi helyet más megyéből.

* **Faust végleges távozása.** A hivatalos lapnak a tegnapi száma közli, hogy a pénzügyminiszter Faust Elek pénzügyi titkárt, a nagybecskereki pénzügyigazgatósághoz pénzügyi tanácsossá kinevezte.

* **Drága a kenyér.** Sajnos, de igaz, hogy ma holnap nem drága, hanem megfizethetetlen kenyérről kell beszélünk. Annaira felszökött a gabona s ennek természetes folyamodványaként a liszt ára, hogy csak nem megfizethetetlen. Ehhez járul még, hogy legalább a mi malmaink, csak a buza ár emelkedésekor ér-

zékenyek, emelik a liszt árakat sokszorosan; ellenkező esetben — talán idő is munkakimélemből — mélységesen hallgatnak. Természetes, hogy a kis kereskedők is fölük telhetőleg kikaknazzák e rájuk nézve kedvező alkalmat s holmi liszt keresztezés és más módon igyekeznek vagyonuk gyarapítására. Szomorú jelenség, hogy éppen városunkban, a buza termelés központján tapasztalható, hogy a liszt kivitele többszörösen meghaladja a buza behozatalt. Vásárolnak a máskor eladók, legtöbb esetben hitelben, a mi szintén megfontolandó. Egyes kis kereskedők már lisztet csak úgy szolgálnak ki a hitelbe vásárlók részére, ha azok liszt szükségletükön kívüli árukat — cukrot, kávé, stb. — szereznek be fölük. A szegény nép a legfőbb táplálékát képező kenyérből sem ehetik eleget s ez nagy baj, annyival inkább, mivel a kenyeret pótló főbb táplálék: a burgonya, szintén rendkívül drága.

* **Nyilvános gyorsíró verseny.** A nagyváradi gyorsíró egyesület ma — május hó 15-ik napján — délután 2 órákor rendes helyiségében — a Pável-utcai polgári leányiskolában — nyilvános gyorsíró-versenyt rendez. A verseny sorrendje a következő lesz: I. Gyorsíró verseny kezdők részére. Öt percnyi időtartam alatt diktálás után 500 szótag irandó: Jutalmak: I. díj: Egy darab 10 koronás arany. II. díj: Egy diszkötésű szakmü. III. díj: Dicséző oklevél. II. Gyorsíró verseny haladók részére. Öt percnyi időtartam alatt diktálás után 800 szótag irandó. Jutalmak: I. díj: Egy darab 20 koronás arany. II. díj: Egy darab 10 koronás arany. III. díj: Dicséző oklevél. A versenyben csak az eredeti Stolze-Fenyvessy rendszer szerint írott pályaművek vehetnek részt. A verseny eredménye a f. évi május hó 29-én tartandó közgyűlésén lesz kihirdetve. A díjnyertes munkálatok az egyesület levéltárban fognak megőriztetni. A bíráló bizottság tagjai: Dr. Adorján Emil a nagyváradi gyorsíró egyesület elnöke; dr. Fodor Gyula, a nagyváradi gyorsíró egyesület alelnöke; Szántay Stefánia, a nagyváradi gyorsírókör alelnöke; Tóth Ferencz a nagyváradi gyorsíró egyesület főjegyzője és Ellmann Ferencz a nagyváradi gyorsíró egyesület pénztárosa.

* **Valasztók összeírása.** Az országgyűlés képviselőválasztók névjegyzéke évenként hivatalból lévén összeállítandó, illetőleg kiigazítandó, felhívom a város területén levő összes nyilvános és közintézetek, részvénytársulatok, vállalatok és egyesületek igazgatóságait, hogy az 1874 évi XXXIII. t. cz. 7. §-a alapján választási jogosultsággal bíró, s helyben lakó alkalmazottjaiknak és pedig úgy a tényleges szolgálatban állóknak, mint a nyugdíjazóknak névjegyzékét az állás (rang-) évi fizetés, lakás, életkor pontos kitüntetés mellett a polgármesteri hivatalhoz legkésőbb f. évi május 25-ig beküldeni elne mulasszák. Megjegyzem, hogy nem magyar állam polgárok és oly magánhivatalnokok, kik bár magyar állam polgárok, de 700 frtnál kisebb évi fizetés után adóznak, valamint szolgák általában a választói névjegyzékbe föl nem vehetők. Nagyvárad, 1898. május 13. Dr. *Bulyovszky József*, polgármester.

* **Az olaszországi zavargásokhoz.** Az olasz lapok tudósításai még nagyobbak és ropant területre kiterjednek tüntetik fel a kenyér drágasága sőt teljes hiánya miatt támadt zavargásokat. A milánói »Corriere della Sera« kiküldött tudósítói szerint óriási tüntetések voltak Olaszország Kánaánján a Pó mentén Piacenza-ban mint az olasz 4-ik hadtest székhelyén — ha igaz — 7000 különböző katonát állítottak ki a lázadók ellen, akik felszedték a köveket s közáporral fogadták a katonákat. Nagy baj van a nápolyi tartományokban is. Torre, Annunziába, Avellino és Nocera városokban a városházák ablakait beverték. Az

adriai tenger partjain Ascoliban szintén nagy összetűzés volt az éhező nép és katonaság között. Némely helyeken pl. Nápolyban, Pacenzában a hatóság árulja a kenyeret, hogy a bajt megszüntesse. Növeli a bajt, hogy némely helyen roppant nagy a szárazság: így pl. az adriai tenger partján Foggia környékén a szárazság eddigelé 50 millió lira (20 millió forint) kárt okozott.

* **Helyesbítés.** Tegnap számunkban a törvényszéki rovatunkban közölt mérgezési bűnpörre vonatkozólag helyesbítés képpen kijelentjük, hogy a mérgezés nem Biharon, hanem Nagyváradon történt és Miklovits József nem földművelő volt, hanem szabó, a kit felesége a Wöber szállodából hozott pöszméte mártással mérgezett meg. Egyébként pedig tudósításunk tökéletesen megfelel a valóságnak.

* **Eljegyzés.** Balázsovich Sándor gyógyszerész tulajdonos eljegyezte Dunakeszen Mihalik Iza kisasszonyt, néhai Mihalik János volt miniszteri tanácsos, pestmegyei földbirtokos özvegyének kiváló szép kedves leányát.

* **Székelly fiuk Nagyváradon.** E hó 11-én Marosvásárhelyről érkezett székelly fiuk közül többen a szabó ipar tanulása óhajtanának beszegődni. A tanidő 4 év; a beszegődés költségen kívül a tartás, ellátás, gondozás, ruházás és minden egyéb e tanviszonyból kifolyó költségek az iparos által viselendők. Felkérem azon szabó iparos polgárokat, kik hajlandók székelly fiut felfogadni, az ipar testület hivatalában jelentkezni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1898. május 15-én. Bertsey György, ipar testületi elnök.

* **A Kispipa vendéglősenek halála.** Id. Karikás Mihály, az országszerte ismert »Kispipa« vendéglő volt tulajdonosa tegnap reggel 5 órakor, élte 80-ik évében meghalt az Újpest mellett levő villájában. Az öreg Karikás bácsit nemzedékek ismerték, tisztelték és szerették, nemcsak mint olyan vendéglőst, a ki a vendégek pénzéért a lehető legjobb ételeket szolgáltatatta ki, hanem mint tetőtől talpig derék magyar embert is, a ki valósággal uttörő volt a nemrégiben is még sült német vendéglősök megmagyarosításában. Ő volt a legelső vendéglős az egykori Pesten, a ki német nyelv melleszével, tisztán magyar étlapot adott a vendégei elő. Az ő vendéglői konyhája volt (s az ifjabb Karikás Miska kezén ma is az) az egyedüli, a melynek az ételei versenyeztek jószágban, zamatosságban a legjobb magyar uri konyhával. De azért aztán sok híve is volt a jó öregnek; a leglégtelenebb kis hivatalnoktól kezdve föl a királyi udvarig mindenki kedvelte az ő főztjét. Csak nemrégiben történt, hogy Ferenczy Ida urhölgy, a királyné társalkodónője a Kispipában rendelt ebédet a királyné részére. Karikás bácsi az ötvenéves szakácskodásának jubileumát ezeltől tíz évvel ülte meg, a mely alkalommal a Kispipába járó hírlapírók és írók egy külön »Kispipa« című alkalmi lapot adtak ki, telve az öreg urra vonatkozó, kedélyes kis karecolatokkal és versekkel. A gyermekeit rajongásig szerette és sokszor mondta a bizalmasabb ösmerősei előtt, hogy nyugodtan hal meg, mert a fia: Miska méltó utóda lesz a Kispipában. Az öreg ur egész életén át vajmi ritkán betegeskedett s a jó egészséget a mértékletes életmódjának köszönhette. Néhány hét előtt májbaja támadt s azóta rohamosan hanyatlott az egészsége. Halála tegnap reggel rövid szenvedés után következett be.

* **Mozgalmas élet a fürdőkben.** A fürdő idény beköszöntött. A Félifürdőt ma, vasárnap nyitják meg ünnepélyesen. A tél folyama alatt nagy átalakításon ment keresztül a szép és kiváló gyógyerejű fürdő. A régi épületben levő fürdőket teljesen átalakították. A fürdő vendégek már is tömegesen keresték fel a fürdőt. — A Püspökfürdő szintén élénk már; előkelő vendégei vannak. Az itt tapasztalható berendezés, kényelem bármely hírneves fürdőnek előnyére válnék. A remek park és a gondozott erdő ritkítja páráját. Debreczenből ma érkezik meg a jeles ezigány zene-

kar, mely állandó fürdő banda lesz a nyáron. Jó idő esetén ma mindkét fürdőbe sokan fognak kirándulni.

* **Kedélyes utitársak.** Guvua Vaszali kigyiki lakos f. hó 4-én elindult hazulról a kigyiki országos vásárra gyalogszerrrel; utközben találkozott egy dusesti emberrel és annak szekere felkerekedett, a hol már a szekeresen kívül Bálint János bukóvári és Morár Tógyer n.-várad egyének is ültek. Utközben több helyen megállottak pálinkázni, annyira, hogy ő egészen leittasodott és a kocsin elaludt. Belényesbe érve, zsebébe nyult, hogy a megígért fuvarbért a fuvarosnak megfizesse, azonban sajnosan tapasztalta, hogy a belső zsebében levő pénzes zacskója, mely zsineggel a mellényéhez volt kötve, 30 frtnyi készpénz tartalmával együtt hiányzik. Kérdőre vonta a vele és mellette együtt utazó Bálint Jánost és Morár Tógyert, mire ezek neki estek fojtogatni és ütlegelni kezdtek, úgy hogy csak mások segítségével tudott megmenekülni. Hazra érkezvén az esetet feljelentette a tasádfői rendőrszéknek, a mely a tetteseket kérdőre vonván beismerték, hogy panaszos pénzét ők vették el — felhasználva részeg állapotát — a pénzen megosztzkodtak és nagyobb részét elköltötték. Guvua Vaszali utitársát letartóztatták és átadták az ügyésznek.

Egy jó házból való leány a Ritter-féle cukrázdában felvétetik.

* **Uj gyógyvíz.** Mindnyájunk legnagyobb gondot az egészségre fordítunk és nem mulasztunk el semmi alkalmat, melylyel egészségünket jobba tehetjük s ezért a legmelegebben ajánljuk kütűnő orvosok által elismert gyógyhatású u. n. Erdély-Kovácsna kincse a »Horgász« forrás-vizet, mely a napokban megérkezett. S egyedül kapható Kádár János üzletében. Kellemes íze, üdítő tulajdonsága miatt tisztán élvezhető. Bámulatos hatása van a hurutos bántalmaknál. Influenza alatt vagy után fellépő légső és tüdőhurutnál, heveny vagy idült gyomor, de különösen bélhurutnál. Reggel 5 és 6 órakor, délelőtt 10, délután 4 órakor egy-egy vizes pohárral kell inni. A vékonyabb légutak hurutjánál belélegzés (inhallatio) alakjában kütűnő hatása.

Legujabb és legfinomabb kalapok megérkeztek Angolországból a tavaszi idényre Roth M. utóda kalap és férfi divat üzletébe, ahol karlsbadi és pesti czipészek által készített czipők férfi és nő részére kaphatók. Férfi fehérneműk dus választék és méretszerint is kaphatók. 6-0

Leleplezett csaló.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyon érdekes dolognak jött nyomára a margittai járásbírósnak.

Egy gyalázatos machinációról van szó, a melynek szerzője még eddig büntetlenül éli világát, de a kinek nyakára kerül most a hurok.

Annál gyalázatosabb ez a gazember, mert együgyű műveletlen embereket használt fel családi szándékai eszközül.

A leleplezet csaló banda dolgairól következőket írja tudósítónk:

A hurokra került váltóhamisító.

Folyó évi május 3-án Gál János vámosházi lakos az ér-diószegi takarékpénztárnál egy 150 frtos váltót mutatott be leszámítolás végett, a melyen Papp János lakos szerepelt elfogadóként; bemutatott ugyanakkor egy Terje község előjárósága által kiállított bizonyítványt a terjei körjegyzőség pecsétjével ellátva. Mivel nevezett Gál János ezt megelőzőleg 3 héttel szintén mutatott be egy hasonló okmányokkal támogatott 150 frtos váltót, melyet akkor az igazgatóság néhány napra elutasított és mivel a két bemutatott váltó és bizonyítvány között mutatkozó felülnő eltérés, határozottan hamisításra engedett kö-

vetkeztetni, Gál letartóztatott és átadatott a margittai járásbírósnak. Gál János a járásbírósnak előtt a következő szenzációs vallomást tette:

A szenzációs leleplezés.

* F. évi április elején N. N. körjegyző (nevet a vizsgálat érdekében nem közli tudósítónk) elhivatott magához és azt mondotta, hogy az általa felmutatott váltóra vegyek fel az ér-diószegi takarékpénztártól 150 forintot közös haszonra; a váltóra irjam fel elfogadóként Papp János terjesi lakos nevét, — a többi majd elvégzi ő. Én mivel saját nevemen kívül mást írni nem tudtam, odahaza napokig tanultam Papp János nevét leírni, mivel a jegyző ur azt mondotta, hogy a váltó benyújtásakor ezt a nevet be kell írnom egy könyvbe. Midőn a Papp János nevét már hibátlanul letudtam írni, elmentem a jegyző urhoz, a ki behiva szobájába, aláíratott velem egy 150 frtos váltót, a melyre én Papp János terjesi lakos nevét irtam elfogadóként, a forgató és kibocsájtó neve már oda volt írva. Az így kiállított váltót és egy Terje községelőjárósága által kiállított vagyoni bizonyítványt azzal adott át, hogy azt nyujtsam be az ér-diószegi takarékpénztárnál. Ugyanakkor átadott egy »Bihar megye v. lázi körjegyzőség pecsétje« felírásu hamis pecsétnyomót is.

Én a váltót f. évi április 15-én bemutatam a takarékpénztárnak, ahol azon utasítást kaptam, hogy jöjjenek el a következő hétfőn. Én azonban nem mentem el, mivel feleségem beteg lett. A váltó és vagyoni bizonyítvány a zsebemben összerongyolódott és mivel a jegyző ur folyton zaklatott, május 2-án elmentem Buda Sándor micskei lakoshoz és vele kiállítottam egy új, az eredetihez hasonló váltót és vagyoni bizonyítványt, reá nyomva ez utóbbira a birtokomba levő hamis pecsétnyomót.

Ezekután másnap elvittem a váltót — a bizonyítványt kapcsán a takarékpénztárhoz leszámítolás végett, a hol azonban a csalásra és hamisításra reá jövén, nyomban letartóztattak.

Eddig terjed Gál János vallomása, mely ha a valónak mindenben megfelel — egy előkelő bünszövegetről fogja a vizsgálat a leplet lerántani.

Az az átkozott babona.

Vége az idej szabadságomnak! Vége azoknak a szép és zajos éjjeleknek, amiket minden nyáron szoktam rendezni, míg feleségem fürdön van.

Vége mindennek! Az én feleségem az idén itthon marad!

Oh! az az átkozott üres kosár! Igen, egy üres kosár okozta szerencsétlenségemet. Egy nyomorult üres kosár fosztott meg pár heti szabadságomtól és azoktól az éjjeli lumpolásoktól, miket ilyenkor — nőtlen embernek adva ki magamat — rendeztem!

Előzőleg jött egy üres kanna, utána egy üres kosár és nekem, azaz szabadságomnak vége lett, azonnal vége!

De hogy is kezdjem? Mert hiszen Önök, kedves olvasóim, ugyan még nem tudják megtalálni az én szabadságom és azoknak az üres szörnyetegeknek — a nyomorult kanna és kosárnak — az összefüggését.

Hát először is ki kell jelentenem, hogy az én feleségem nem osztja nézeteit a szegény, megboldogult Könyves Kálmánnal, mert nagyon babonas asszony.

Hisz álmainak, hódol a vető kártyának és így nagy szerencsének tartja, ha kövér dísznóval álmodik, vagy a vető kártya jót mutat.

Nem szereti, ha hétfőn reggel öreg asszony lép be először a házban és szomorúságot, szerencsétlenséget jósol akkor, ha utjában üres edénnyel vagy kosárral jönnek elébe . . .

Azt hiszem, hogyha ezen tulajdonságaihoz még hozzáveszem azt a sajnálatos körülményt, hogy

nyelvcskájé is valamicskével hosszabb a rendesenél, akkor Önök úgy hozzávetőleg tisztában lesznek azzal, hogy az én feleségem kissé különös alakja a gyöngéd nemnek!

Ennyit az ő személyéről és most jöjjön az az átkozott üres kanna és kosár!

Hát tetszik tudni, a feleségem ezeknek a meleg délutánoknak egyikén — mint minden évben, úgy az idén is — fürdőre készült.

Én előszeretettel, a legnagyobb udvariasággal segédkeztem a pakolásnál, azokra a jó napokra gondolva!

Hamar ment az egész. Alig telt el néhány perc és az én feleségem az utra készen állt.

— Nem jó volna egy kocsit hozatni, kedvesem? — tettem fel a kérdést gyöngéden.

De ő kijelentette, hogy nekik ki egy forintot és el tud menni az állomásig gyalog is.

— Eleget fogok pocskolni a fürdőn! — tette hozzá komoly arccal.

Belenyugodtam e kijelentésbe és egy embernek át adva a pakkot utánna haladtunk az állomás felé.

Feleségem egész uton jó tanácsokat osztogatott nekem. Intett, hogy ne felejtsék el arról, hogy nő ember vagyok, ne hájjam túl a tisztesség korlátait, stb. stb. Nem igen hallgattam beszédét, mert folyton azokat a finom estéket szötem amik előttem álltak.

Sajnos, csak álltak! Mert feleségem egyszerre csak kíváncsian szólit meg egy kannát cipelő cseléd-leányt:

— Tele van a kanna, lelke?

— Üres az, Nagysága kérem! — volt a rövid válasz.

Linám egészen átváltozott. Reszketett dühében és erős szitkokkal illette a szegény cseléd-leányt.

— Az ördög bujjék bele! Valami baj fog történni velem. Éppen most bírja hozni ezt az üres kannát, Szinte kedvem volna visszafordulni!

Én meggyőzni igyekeztem arról, hogy az egész csak babonáság és hozzá tettem azt is, hogy nem a 19-ik században való az ilyen állítás, különösen művelt nőtől. Minden szónoki képességemet igénybe kellett venni, még megnyugtatam az asszonyt.

De alig mentünk pár lépést, egy óriási kosárral karján büszkén lépdel szemben velünk egy ifjú konyha-hölgy.

Az én feleségemet a legnagyobb izgatottság lepte meg a kosár láttára és feszült kíváncsisággal fordult a cseléd-leányhoz:

— Mi van a kosárban, galambom?

— Még semmi! — volt a reám végzetessé vált rövid válasz.

— Miska! — szólit hirtelen hozzám fordulva feleségem — menjünk vissza. Én nem megyek tovább egy tappodat sem, mert okvetlen nagy szerencsétlenség érne!

Én kétségbeesetten kezdtem magyarázgatni, szónokolni, de mind hiába! Feleségem megmaradt babonás meggyőződése mellett és visszafelé tartva kijelentette, hogy az idén nem megy fürdőre, hanem ahelyett zongorát vesz.

Megsemmisülve haladtam mellette visszafelé és fájdalommal gondoltam azokra az előre kieszt szép multságokra, melyeket ezután egy zongora hangjai fognak eszembe juttatni és egyszer-egyszer önkénytelenül is fel-fel kiáltok:

— Ó miért nem volt az a kanna tete legalább pece vízzel és az a kosár, — az a nyomorult kosár! — pedig spezóttal vagy egyéb zöldségekkel!

**

EGYESÜLETEK.

Az Országos Iparegyesület egy éve.

(Az 56-ik évről.)

Az Országos Iparegyesület igazgatóságának az egyesület május 15-iki közgyűlése elé terjesztendő évi jelentését ma küldték szét a tagoknak. Az évi jelentés, mely terjedeleme és tartalma többesrösen is föltulmulja az eddigieket, a következő főbb adatokat tartalmazza:

A bevezető rész konstatálja, hogy az ezredéves ünnepeket követő első esztendő az egyesület tevékenységében a komoly munkásság korszakát nyitotta meg ismét.

Megemlékezik a jelentés *Mudrony* Somának, az egyesület nagyérdemű igazgatójának elhunytáról és kegyeletes szavakat szentel a kitűnő férfi emlékének. Beszámol azután az egye-

sület vezetésében bekövetkezett változásokról, nevezetesen, hogy a végrehajtó bizottság *Mattekovics* Sándort választotta meg elnökének és hogy az igazgatói állásra *Gelléri Mór* aligazgatót emelte az igazgatóság bizalma.

A jelentés Iparoktatás című rovatában ismerteti az egyesületnek az alsófoku ipariskolákkal és az országos iparoktatási tanácsokkal való kapcsolatát, az iparosok továbbképzése, az alsófoku ipariskolák oktatási idejének megváltoztatása, a lakberendezési tanfolyam, grafikai szakiskola és kocsipari tanfolyam létesítése, továbbá a magyar stílus érvényesülése érdekében indított akciót. Az egyesület közlönyéről szóló fejezet megemlékszik a Magyar Ipar-nak hetilappá történt átalakításáról és a lapnak az elmúlt évben való örvendetes fejlődéséről.

Az Iparosgyűlések és kongresszusok cím alatt számot ad a jelentés az ezredéves kiállítás alatt tartott iparos-kongresszusok és gyűlések határozatainak érvényesítéséről, amivel az egyesület volt megbizva.

Az Eszmecsere, érdekképviselet fejezete az országos ipartanács ügyét teszi szóvá; megemlékezik az iparegyesület által ipari szakkérdésekben magánosoknak adott véleményekről, tanácsokról; az iparegyesülettel kapcsolatos rokonegyesületekről, az egyesületnek a kamarához való viszonyáról, az ipari jogvédelem és a tisztességtelen verseny elleni védekezés terén kifejtett tevékenységéről.

Segélypénztári ügyek cím alatt az egyesület segélypénztári szakosztályának tevékenységét tárgyalja a jelentés.

Az Iparpártolás című fejezet alatt egész sorát találjuk az egyesület kezdeményezéseinek az iparüzés gyakorlati kérdéseiben.

A gyakorlati iparüzés című fejezet beszámol az ipari újdonságok és új szabadalmak ismertetéséről, az egyesületnek az olcsó butorok készítése érdekében indított akciójáról, a budapesti szikvizgyárosok sérelmeinek orvoslása érdekében tett lépésekről, ipari tárgyak bemutatásáról stb.

Fontos fejezete a jelentésnek Az ezredévi kiállítás tanulságainak értékesítése, a mely elmondja, hogy a *Mattekovics*-féle kiállítási főjelentés egyes kötetének megjelenése során az egyesület az elnök javaslatára fölkérte az egyes ipari fejezetek íróit, hogy az illető csoportra vonatkozó konkrét javaslataikat foglalják össze s terjeszték megbeszélés végett az illető iparcsoportok képviselőiből alakult szakértekezletek elé.

Az első ilyen szakértekezlet a mezőgazdasági gépgyártás fejlesztésével foglalkozott s első eredménye a hazai mezőgazdasági gépgyárosok országos szövetsége, a mely most van alakulóban.

Az új iparágak meghonosítása ezimel elmondja a jelentés, hogy az egyesület az ősz kezdetén hazafias kereskedőinket felszólította, hogy a náluk forgalomba jövő árucikkek tekintetében nyujtsanak tájékoztatást, honnan valók azok, jelesül külföldről mely cikkek jönnek és miért nem lehet azokat a hazai iparosoktól megszerezni. Tanácskozásaink folytán — úgy mond a jelentés — arra a tapasztalatra jutottunk, hogy hosszú időn át kell e téren fáradoznunk, míg a számos iparágat áttanulmányozzuk és hogy egyesületünknek egyik főadata marad szívósan e téren dolgozni és a hosszú időn át a külföld és kivált Ausztria által elfoglalt házi piacot a hazai iparnak ismét visszahódítani.

A tanácskozások egyelőre csak a vasreszkedés cikkeire, az ugynevezett norinbergi árukra és kézmű-árúkra terjedtek. A jelentésben közölt adatok mindenekelőtt beszámolnak arról, hogy minden egyes iparcikkből mekkora a behozatal, hogy honnét hozzák az illető iparcikket, készítik-e nálunk is, mekkora a szükséglet. Azután hogy meghonosítható, vagy a mennyiben megvan, kifejleszhető volna-e az iparcikk készítése és a meglevő iparosok, vagy gyárak közül melyik volna erre alkalmas? Már az eddigi adatgyűjtés is sok tanulságot eredményezett, a miről a jelentésnek kilencz sűrűn nyomott nagyfólió oldala tanuskodik.

E m zgalommal kapcsolatban foglalkozott az egyesület a kaszák és sarlók itthon való gyártásának meghonosításával, mely ügyben fölterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez;

a gyermekjáték-ipar fölkarolására nézve agyakorlati kísérletbe fogott, a bükkfából készült utca-burkolat érdekében ajánlólag lépett föl: a gyufagyártásra alkalmas fanemek természetese érdekében akciót indított, foglalkozott egy új fővárosi textilipari telep támogatásának kérdésével; egy berlini kötszövőgyáros, s ugyanottani gallér- és kézelőgyáros, a ki Magyarországon fióktelepet kíván létesíteni, gyártmányainak kelendőse és versenyképessége felől tájékoztató adatokat kért, s egyuttal mintagyűjteményt is küldött be, a mely a Kereskedelmi Múzeum állandó kiállításában bemutatott.

De különben is ez akció következtében az ország minden részéről és a külföldről is kapott az egyesület ajánlatokat, melyek egyrészt megfelelő ipartelep átengedése és berendezésére, másrészt új iparágak létesítésére (eddig 27 ily ajánlat jött) vonatkoznak.

A jelentés végül közli az egyesület mult esztendejére vonatkozó hivatalos adatokat. Ez adatok szerint a most végződő munkaévben összesen 103 ülést tartottak az egyesület szakosztályai és bizottságai; felolvasás és előadás összesen 51 volt ebben az esztendőben.

A költségvetésben a folyó évre 32,025 forint bevétel s ugyanannyi kiadás van előírva. Az egyesületnek a jelentés szerint 2078 tagja van és pedig 571 alapító és 1507 rendes tag. Az évi jelentést, mely négy nagy fólió ivre terjed, az egyesület igazgatója szerkesztette.

Új temetkezési egyesület. Hosszupályi községben temetkezési társulat alakult. A mozgalom sikere első sorban *Imrik Sándor* Zoltán r. kath. plébános érdeme, aki mint elnök, vezeti az egyesület ügyeit. Jegyző *Ürgye Imre*. A belügyminiszter az alapszabályokat jóváhagyta.

TANÜGY.

Érettségi vizsgálatok a kereskedelmi. A kereskedelmi akadémiában a jövő héten kezdődnek az érettségi vizsgálatok, a melyre vonatkozólag vettük a következő értesítést: A záró (érettségi) vizsgálatok e hó 18-ikán s naponként reggeli 8 órakor kezdődnek. Felhivom a vizsgálatra jogosultakat a pontos megjelenésre annyival is inkább, mert a vizsgálat megkezdése után senki a termekbe bocsátatani nem fog. — Tudatom egyszersmind, hogy a közbe eső katolikus ünnep napon és egyszersmind az izraeliták szombatján az irásbeli vizsgálatok nem folytattatnak, hanem a következő köznapokon. *Propper N. János* igazgató.

SPORT.

Kerékpár verseny.

A helybeli kerékpár egyesület e hó 29-én a sport-téren kerékpár versenyt rendez, amelyre a következő meghívókat bocsátották ki:

A nagyvárad kerékpár egyesület 1898. évi május hó 29-ik napján az aradi »Meteor« és a debreczeni kerékpár-egyesület tagjai tiszteletére a Rhédy-kerti Sport-tér pályáján házi kerékpár-versenyt rendez következő verseny sorrenddel:

1. Megnyitó verseny: 1000 méter (2 és fél kör). Elsőnek kis ezüst érem, második és harmadiknak bronz érem. Tét 1 korona. 2. Vendégek versenye: 3000 méter (7 és fél kör). Elsőnek nagy ezüst, másodiknak kis ezüst érem, harmadiknak bronz érem. Tét semmi. 3. Műkerékpározás: A pályán körül tetszés szerinti mutatóvanyokkal. 4. Juniorok versenye: 17 évnél fiatalabb nagyvárad ifjaknak, kik az egyesületnek nem tagjai: 2000 méter (5 kör). Tiszteletdíjakkal. Tét semmi. 5. Fő verseny: 5000 méter (12 és fél kör). Elsőnek nagy ezüst, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz érem, Tét 2 korona. 6. Seniorok versenye: 2000 méter (5 kör). Elsőnek kis ezüst, második és harmadiknak bronz érem. Tét 2 korona. 7. Vigasz verseny: 2000 méter (5 kör). Elsőnek kis ezüst, második és harmadiknak bronz érem. Tét 1

korona. 8. Kerékpár gyakorlatok és felvonulások. A verseny pontban fél 4 órakor kezdődik. Nevezési zárnapp 1898 május hó 25-én este 7 órakor.

Általános határozatok:

A verseny-sorrend 1., 3., 5., 6., 7. és 8. számában csak egyesületi tagok vehetnek részt. A sorrend 2. számában csak a kerékpár-egyesületnek vendég tagjai. A sorrend 4-ik számában Nagyváradon lakó oly ifju kerékpározók, kik az egyesületnek koruknál fogva működő tagjai nem lehetnek. Nevezések és jelentkezések a tét melléklésével Mezey Mihály verseny intézőhöz adandók be. A zárnapon tul érkező nevezések figyelembe nem vétetnek.

Négy induló esetén csak 2 díj, azonfelül 8 díj adatik ki. Versenyezni csak sportruhában szabad. A versenyzők felállítása a startnál sorsolás utján történik.

Keresztelés, vagy más rendellenes hajtás díjvesztést von maga után. A verseny ellen óvások az illető verseny után azonnal teendők meg.

A felállítás ideje harangszóval jeleztetik, az indítás lobogóval és utána harangszóval.

Minden versenyzőtől, a ki ezen határozatok ellen vét, a versenybizottság saját kezdeményezéséből, vagy egy versenyző óvása folytán a díjat elvonhatja. A versenybírószág határozata ellen felelbezésnek helye nincsen.

Belépti-jegyek díjai: Tribün jegy 1 frt. — Számozott ülőhelyek a tribün jobb és baloldalán 50 kr. — Állóhelyek a számozott ülőhelyek mögött 30 kr. Állóhelyek a versenypálya keleti oldalán 15 kr. — Minden jegy kívánatra az ellenőrnek előmutatandó.

A nagyvárad kerékpár egyesület tagjai belépti jegyül igazolási jegyüket használhatják.

A versenyek közötti 10 percznyi szünetet katonazene tölti be. Egy-egy verseny befejezése az utolsó kör megkezdésekor cseppetessel jeleztetik. Az indulás és érkezés a hirdető táblákon nyilvánosságra hozatik.

A közönség részére felállított vendéglőben ételek és italok kaphatók. A nagyvárad kerékpár egyesület választmánya.

SZINHÁZ.

Katonadolog. A tegnapi előadás vékonyan telt Ház előtt, a tegnapelőtti frappáns sikerrel adódott elő. Sok drasztikus dolgot átugrottak benne és Nyárai igyekezett nem tulozni. Természetesen nem ő az oka, ha »hurka« néven hívták lámpa elé. Mert hát, a ki korpa közé . . . . . stb. — Ugy hisszük, a remekmű ezzel elzüllött az örök feledés bántó, de jótékony homályába.

Hétfői előadás. Holnap hétfőn Sardou nagyhatású történelmi színműve: Szókimondó asszonyosság kerül színre a főbb szerepekben Laczkó A., Lányi Edith, Solti Helén, Miklósi Ilona, Hornyánszky L., Kassai, E. Kovács, Tompa és Szentgyörgyivel.

Heti műsor.

Hétfő: Szókimondó asszonyosság.

Kedd: Nebántsvirág.

Szerda: Szegény Jonathán.

Csütörtök: Az ördög mátkája 1-ór.

Péntek: Folt, a mely tisztit 1-ór.

Szombat: Folt, a mely tisztit 2-ór.

Vasárnap d. u.: Peleskei nótárius.

Vasárnap este: Az ördög mátkája 2-ór.

Berkes Józsefet felmentették.

A pestvidéki kir. törvényszéknél ma délelben hirdette ki Verebélyi Ignác törvényszéki bíró, gyilkosság s hamis tanuzás büntetével vádolt Berkes József bűnygyében, nagy számú közönség jelenlétében az ítéletet. Ez a következő:

A pestvidéki kir. törvényszék a btkv. 278 §-ban meghatározott gyilkosság büntetést és a btkv. 222. §-ban meghatározott hamis tanuzás büntetésének vádjá és következménye alól föl-

menté Berkes Józsefet és azonnal szabadlábra helyezi.

Az ítélet indokolása kiemeli, hogy a törvényszék elfogadta azt az állítást hogy öngyilkosság esete forog fenn. De hogy ki követte el azt, sem a végtárgyalás sem a vizsgálat adataiból meg nem állapítható. Nincs kizárva az sem, hogy Goldberger Emma követte el a gyilkosságot. Gyanu okok merültek ugyan fel nagyszámú Berkes József bűnygye mellett, de ezeket marasztaló ítélet alapjait elfogadni nem lehetett.

A közönség zajosan megéljenezte a bírákat.

Berkes egykedvűen hallgatta végig az ítéletet . . .

— Megértette az ítéletet? megnyugszik-e?

— Igenis, köszönettel megnyugszom, felelt Berkes, s egy könnyecseppet törült ki szeméből.

Az ügyész ugy a felmentés, mint a szabadlábra való helyezés ellen felelbezett.

IRODALOM.

Az Oktató Népkönyvtár 6-ik száma megkezdí Stolcz Altán: *Világosság, Haladás, Szabadság* című ciklust *Zalavári* magyaros fordításában. Egy iv *Egyháztörténelmi* részben foglalokzik a Jezsuiták rendjének feloszlásával, a francia forradalom kezdetével és fejleményeivel. XVI. Lajos halála. A francia forradalom következményei. *Mozaik* című részletben május hónapról hoz egyet-mást, jó tanácsos rejtvényt, mulattatót. A nép okulására és épülésére szánt vállalatot 2 frtért rendelhetik meg a nép barátai. *Pozsony, ferencziek.*

— **Stolcz Albán: Malterkanalas Vitézek** című jeles munkája Zalavári fordításában elhagyta a sajtót. A 12 nyomtatott ivre terjedő mű leleplezi a szabadkőmivesek fonákságait itt ott humoros színbe mutatva be őket. Apologetikus irányban tárgyalja azt a hajsztát amelyet a szabadkőmivesek a pápai csalhatatlanság dogmája ellen indítottak. Stolcz egész könnyedséggel dönti halomra azon üres ellenvetéseket, a melyeket a szabadkőmivesek és protestansok ezen tétel ellen felhoztak és felhoznak. A tanulságos műnek ára 60 kr. Megrendelhető Oktató Népkönyvtár szerkesztőségében Pozsony, ferencziek.

— **Az Országos Néplap legujabb száma** a a következő érdekes dolgokat tartalmazza: *Vezércikk.* — Gyöngyvirág. — Mária oltalma. — Szellemi sziporkák. — Leczke. — Pali pasa. — Még egy kis történet. — Hogy neveljük leánygyermekünket. — Külföld. — Hazánk. — Ország művelés. — A marhaállomány javításáról. — A gazdasszony teendői. — Hasznos tudnivalók. — Képeink. — Mulattató. — Találós kérdés. — Budapesti piacz. — Szerkesztői üzenetek. Ajánljuk szives pártolására az eleven lapocskát. Egész évre csak két forint. Megrendelhető Pozsony, Ferencziek.

— **A Jó Pásztor** veterán egyházzónoklati folyóirat V-ik és hatodik száma apr. 20-án a következő tartalommal jelent meg: *Buzaszentelésre: Irta: Totola L.* — *Husvét u. III. vas M a g y a r F.* — *Bucsujárásra: N é m e t h G.* — *Husv. ut. IV. vas. H a j ó s s y Gy. Kriz.* — *Husv. u. V. vas: G y t i r k y István. Keresztjára. Dr. D r á g o s Gyula.* — *Nep. Szt. János napra: Áldozó Csütörtökre: S z e c s e y Fer.* *Husvét u. VI. vas. H a j ó s s y Gy. Krizaut.* — *Pünkösöd vasárnap. S i p o s Agoston májusi sz. beszédek: Az érény. Az ima. Házi áhítat. Nyilvános istentisztelet. Alázatosság: Irta: Dr. M. A. tartalmasan megszerkesztett folyóirat ára egész évre 4 forint. Előző számok még rendelkezésre állnak. Megrendelhető: P o z s o n y, ferencziek.*

MULATSÁG.

A szombati majális. Mint azt már a tegnapi számunkban jelezte, a joghallgatók szombaton tartják meg majálisukat a *Püspök fű-*

dőben amire tegnap a következő meghívót bocsájtották ki.

A nagyvárad kir. jogakadémia polgársága által saját önképző és olvasó egyeslet javára folyó évi május hó 21-én, szombaton a Szent László (püspök) fürdőben tartandó *majálisra* kívül czimzet urat és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség: ifj. *Milye Gyula* elnök *Medvigy Gábor* pénztáros *Benkő Ernő* ellenőr, *Altnöder Béla*, *B. Bárdos Ödön*, *Bárdos Imre*, *Beiczay Elek*, *Ficzek Emil*, *Fráter Pál*, *Gíher Lamber Glacz Béla*, *Hegyesi Pál*, *Jakabfy Gyula*, *Krüger Aladár*, *Krützel Károly*, *Lakos Ferencz*, *Lövi Mór*, *Medvigy István*, *Miskolczy Pál*, *Örley Dénes*, *Podhraczký Rezső*, *Pojnár Ernő*, *Schveiger Endre*, *Spiroch Lajos*, *Vass István*, *Vass György gr.* Kezdeté 7 órakor. Beléptidij személyenkiut két korona. Jegyek előre válthatók: *Fábrí testvérek*, *Czillér Imre* és társa, *Róth M.* utóda uraknál. A külön vonat éjfél után 3 órakor indul.

Igazságszolgáltatás.

Monstre végtárgyalás. Nagyszabású végtárgyalás lesz a nagyvárad kir. törvényszéknél június hó 13-án az ismeretes *bagaméri* زندülés ügyében. Ki fognak hallgatni 61 rendbeli vádlottat, kik közül 9 most is vizsgálati fogságban ül és 112 tanut.

Egy pohár pálinkáért. A mult esztendőben augusztusban egy napon vigan mulatott a falu népe Nagy-Bajomban. Nagyban ment a mulatság, az egész falu népe egy asztalnál ivott. Ott volt Elek András is, aki valamivel többet talált beszédni a jóból, aminek azután az lett a következménye, hogy nagyon méltatlankodott azon, ha valaki nem itta ki a pálinkáját egészen. Ugy éjfél tájban, amikor a mulatság már a tetőpontra hágott, *S z á s z Mihály* gazda szerencsétlenségére a pálinkáját nem itta ki, hanem kiöntötte a földre, amin azután anynyira dühbe jött Elek András, hogy kivette a bicskáját s hátulról megtámadta, a mit sem sejtő *Szász Mihályt* és késével a hátán nagy sebet ejtett. Ezen működésében segített neki *Molnár Mihály* is, aki azonban nem elégedett meg ezzel, hanem felkapott egy vas bögrét s azzal *Helmáj Andrást* véresre verte.

Ez a kis mulatság azonban nem maradt annyiban, mert a sérültek feljelentették az esetet a csendőrségnek s így az ügy a törvényszék elé került, ahol tegnap tárgyaltak.

A vádlottak a végtárgyaláson minden képpen azt akarták bebizonyítani, hogy ők teljesen részegek voltak, úgy hogy nem tudták mit csináltak, míg ezzel szemben a panaszosok és a tanuk azt bizonyították, hogy beszámítható állapotban voltak.

A törvényszék a végtárgyalás után mindkét vádlottat bűnygynek mondta ki s ezért elítélte Elek Andrást hat havi, *Molnár Mihályt* pedig hét havi börtönre, a mit a vádlottak megfelelőbbek; szintugy az ügyész is felelbezett szigorításért.

REGÉNY-CSARNOK.

1.

Egy napi házasság.

Emil Hinzeltől. Francziából fordította: Stella.

— Nagy dolog ez kérem! — mondá *André Marsy* a festő — festeni, dolgozni folyton, elfcserezni lelkünk üdeségét, elveszteni erőnket, álmainkat. Küzdeni, fáradni, a dicsőségért. Nem, nem ez a fő, küzdenünk, fáradnunk »kell« a létért, a kenyérért! Amazokat lelkünk áhitozza, emezeket testünk, s ennek követelményei jogosultabbak, mert ezek mellőzésével a lélek megbénul, a szellem felmondja a szolgálatot. Bár tudjuk, ismerjük testünk, a durva anyag gyarlóságait, mégis a lélek, a szellem kivánalmainak kielégítésére fordítjuk a fősulyt. A művész irtózik a prózától, a köznapi világtól, ő más világban él, s bármennyire igyekszik is lerázni magáról az anyagiasságot, a művészet ígéret földére nem jut be. Ez ígéret földje csukva van előtte, neki is e prózai világban

kell élnie, a kopott, rozoga földön. Hiába hagyomány ez, mely apáról fiúra, művésztől művészre száll. De hagyomány az is, hogy a költő nem gépek segélyével fejezi ki gondolatait; a festő nem representálja az esőtől ázott vagy napos bástyát a maga valóságában; nem az utca csarnokokat reggeli ködben, a párisi nőt a Tuileirákban állva, amint a finom keztyűs kezével ruhája uszályát fogja. A festő képzelete szerint ábrázolja a spanyolt, a görögöt, a római, úgy amint azt fantáziája lelki szemei elé állítja. És mind ennek dacára az olasz nőt csak mély tűzü szikrázó szemekkel fogja festeni, mint Rembrandt, a hollandit, hideg, félnék szemekkel s a németet ábrándos, az angolt komoly száraz tekintetű szemekkel. A szem az arc legszebb s legjellemzőbb része, csak úgy szép, ha benne mélység, tűz, kellem és báj vannak összpontosulva.

A sokadalomban, mely műtermét látogatá, egy nő tűnt fel neki, kinek szemei a leírásához hasonlítottak, s ki a napokban jött hozzá Sternier ezredes kíséretében. A festő megfigyelte őt, a művész műértő szemével. A hölgy csak pár pillanatig volt a műteremben egy mentegetődző frázis és köszönés után távozott.

André csodálta hangját, mely lágy, kellemes kifejezés teljes volt, mely tudott bánatos, panaszos lenni, de erőteljes, fenyegető is; a tömött sötét fürtöket, az arc finom sápadtságát, a termet gyöngéd, kecses plasztikáját, s az elegáns világos öltözéket.

Másnap nem minden elfogultság nélkül kérdezősködött a bájos idegen kiléte felől.

— Leányom egy barátinője vidékről. Tegnap kissé bágyadt volt az utazástól, s e bágyadság szemében erősen visszatükröződött, de fel tudnak azok lángolni is ha kell. Talán szerelmes lett Ön e bájos hölgybe?

— Azt hiszem, — felel a festő mosolyogva, az Ön kísértője feltűnő szép jelenség.

Két évvel később André orvosa tanácsára üdülni ment vidékre, s éppen esteli sétáját végzé rá sem hederítve a körülötte sétálókra, midőn egyszerre csak úgy érzé, mintha elbűvölték volna, a tekintet alatt, mely egy pillanatra körülfonta, s a melyet azonnal felismert. Szíve s körülötte minden lángolni kezdett, nem volt többé szomorú, elhagyott, beteg. A műtermében annyira megbámult idegen vala közelében.

Tehát nem tévedtem, midőn azt hívtam, hogy szerelmes vagyok! De kibe? Nézzük meg?

Az ezredes barátinője eltűnt egy utca szegletén. De amit a festő akar, azt Isten is akarja. André feltalálta őt, követte, felfedezte, lakását, nevét, családját. Hamelin Blanchenak hívták. Özvegy volt. Sok megpróbáltatáson ment keresztül, de többé kevésbé vigasztalódott.

Meggyógyulok, gondolá André. Eleinte könnyösen viselkedett, de ez tetszik az asszonyoknak, ha ismerik annak okát. Minden este 5—6 óra között elkísérte Hamelin asszonyt egész a lakásáig. Itt tiszteletteljesen köszönt s visszavonult. Utközben szemrehányásokat tett magának amiért meg nem szólítja. Már reggel örült ez esti sétáknak, melyeket a véletlen rendezett, a kis város sárga fényű, gáz világítású utcájának egyik végétől a másikig.

Hamelin asszonyra gondolva, mindig sajtószerű érzés fogta el, melynek nem tudott nevet adni. Az érzéseknek olyan fázisa volt ez, mely szerelem és rokonszenv között ingadozik. Örült, ha látta s félt tőle, mert arra gondolt, hogy a gyakori találkozás az ingadozást eloszlatja, s szerelemre gyul iránta. Mi lesz akkor?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Apponyi az 50 millió hitel ellen.

Budapest, május 14. (Saját tud. táv.) A magyar külügyi bizottságban Apponyi Albert gróf élesen megtámadta az 50 millió flotta hitelt. Goluchowszky kijelentette, hogy ha most nincs is veszély, de a spanyol—amerikai példa mu-

tatja, hogy nem lehet tudni, melyik napon támad konfliktus. Előre látónak kell lenni!

Főispán beiktatás Veszprémben.

Veszprém, május 14. (Saját tud. táv.) Veszprém vármegye május hó 21-én rendkívüli közgyűlést tart a főispáni változás tudomásul vétele és az installáció előkészítése tárgyában. Fenyvessy Ferencz junius 12-én vonul be ünnepélyesen Veszprémbe és másnap lesz a beiktatása.

Egy román képviselő Wlassics ellen.

Budapest, május 14. (Saj. tud. táv.) A bukaresti szenátusban Gradisteanu szóba hozta az erdélyi iskolák ügyét és kérdi, mily intézkedéseket tett Sturdza az iránt, hogy Románia elégtételt kapjon Wlassics miniszter — szerinte hazug — állításáért? Kérdi továbbá Gradisteanu, honnan tudja Wlassics miniszter, hogy a brassói román templom segélyt kapott? Sturdra azt feleli, hogy ezt a román költségvetésből tudhatta meg a közökt. miniszter.

A háborúhoz.

Budapest, május 14. (Saját tud. táv.) A spanyol hajóhadnak feltűnése Washingtonban óriási pánikot keltett. A spanyol hajóhad ismét eltűnt és az amerikaiak meg vannak rémülve, mert nem tudják azt, hogy hol fogják őket most megtámadni a spanyolok.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru buzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, márcz. 14.	
Buza őszre	10.74
Buza tavaszra	14.70
Tengeri	6.02
Rozs őszre	8.18
Zab őszre	6.04

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.		Budapest, márcz. 14.	
Déli vasut	78.—	Rimamurányi	253.1/2
Magyar jelzálog	254.1/4	Magyar leszámítoló	256.—
Magyar bank	107.—	Ipárbank	107.—
Budapest közuti	388.1/2	Kereskedelmi bank	14.17
Salgótarjáni	612.—	Waggon-kölcsön	244.—
Villamos vasut	275.1/2	20 márkás arany	955.—

Bécs, márcz. 14.

Az irányzat javult.	
Osztr. hitel	356.—
Magyar hitel	384.1/2
Allamvasut	358.12
Birodalmi márka	58.93

Hivatalos arfolyamok

Budapesti áru- és értéktőzsde 1898. márcz. 14-én.

Magyar aranyjárdék	120.50
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban	119.—
Magyar vasuti kölcsön erüsten	102.25
Magyar keleti vasuti államkötvény	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.50
Italmérési jog megváltás. kötvény	100.70
Horvát-szlavon föld terhermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyereségy sorsjegy-kölcsön	160.—
Szaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.50
Osztrák járdék papírban	101.75
Osztrák járdék zústben	101.75
Osztrák járdék aranyban	121.—

Osztrák korona járdék	101.75
1860. Osztrák államsorsjegyek	14250
Osztrák magyar bankrészevény	913.—
Magyar hitelbankrészevény	385.—
Osztrák hitelintézeti részevény	356.70
Páris vista	358.70
Német birodalmi márka	58.95
London vistic	199.08
Páris vista	47.72 1/2
20 márkás arany	11.79

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Evadbrélet 10. szám. Kisbrélet 10. szám.
Páros. Páros.

Ma vasárnap, 1898. május 15-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Délután 4 órakor, félhelyárrakkal:

Bolondok háza.

Bohózat 3 felvonásban. Jacobi és Laufs után magyarosította: Fái J. Béla.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal:

A sárga csikó.

Eredeti népszimű 3 felvonásban. Irta: Csepreghy F.

Személyek:

Bakaj András, paraszt gazda	Bartos Gyula
Erzsike, leánya	Turchányi Olga.
Csorba Márton, csikós-gazda	E. Kovács Gyula.
Agnes, a felesége	Laczkó Aranka.
Laczi, a fiuk	Kassai K.
Gelecséri, pusztabíró	Szentgyörgyi I.
Peti, fia	Pataki Béla.
Harasztos, kántor	Heltai N.
Bótos, lezig	Leővey Leo.
Csárdás gazda a »Hólyagos«-ban	Vendrei Ferencz.
Bogár Imre	Várad M.
Szanyogh	Landosz Albert
Bagó	Hornányszky L.
	Török K.

Helyárrak mint rendszeren.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, hétfőn, 1898. május 16-án:
bérletfolyamban.

Szókimondó asszonyság.

Történeti szimű 4 felvonásban.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Ügyvédi irodámat

Fő-utca, Bartsch-házban

megnyitottam.

Nagyvárad, 1898. május 14.

Dr. Wavrek Kálmán,

174 1—3

ügyvéd.

Katonazene

a SCHLAUCH téren.

Ma és minden vasárnap
3 órától este 8 óráig a 37-ik
gyalogezred teljes zenekara
Hangversenyt rendez.

Nagy Márton.

Egy bolti leány

felvétetik

MÜLLER SALAMON

czukrászdájában.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.					Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.					Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.							
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17						
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	†1 17	†6 15	12 24	2 27	5 38						
Élesd >	†1 48	†7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	†1 33	†6 30	12 46	2 47	6 04						
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21						
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37						
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56						
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08						
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22						
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22						
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31						
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46						
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19						
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Elesd >	†3 04	†7 56	3 21	4 56	2 50						
Sáp >	†3 38	†9 36	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32						
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08						
P.-Ladány >	3 56	9 59	1 34	1 19	5 50	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36						
Szolnok >	5 32	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—						
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35				
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07				
Less >	10 48	4 56	8 06	Oroszháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54				
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békes-Csaba >	7 —	2 33	4 50				
Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26				
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31				
Kötegyán >	11 46	†5 57	9 37	Kötegyán >	†7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.								Dobrest—Szombatság-Rogoz.			
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47												
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18												
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29												
Oroszháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51												
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16												
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31												

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.							
	V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	Sz. v.		V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.					
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 30	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 00	—	Gyoma ind.	3 40	2 40					
V.-Velenceze >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	†4 42	†2 43	—	Ósi >	6 09	2 70	—	Déva-Ványa >	4 37	3 40					
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 00	—	Körös-Ladány >	5 13	4 23					
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 59	—	Szeghalom >	5 40	4 55					
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	†5 58	†4 15	—	Körös-szeg >	7 02	3 49	—	Vésztő >	6 12	5 36					
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	†4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 08					
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	†6 19	†4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Itáz >	6 52	6 23					
Magyar-Cséke >	6 50	†5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 02					
Dusesd >	†7 05	†5 12	—	Gyanta >	6 56	†5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 14					
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	—	Sakál >	7 48	7 49					
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vésztő >	9 44	5 32	—	Körös-szeg >	8 11	8 13					
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	†7 55	†6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 38					
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	†8 07	†6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53					
Borz >	†8 53	†6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 13					
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	†7 33	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	Nagyvárad érk.	9 20	9 32					
Sonkolyos >	†9 18	†7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva								Érmihályfalva—Nagyvárad.			
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	†8 31	—												
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	†8 45	—												
Lunka-Rézbánya >	10 56	†8 21	—	V.-Velenceze >	10 01	9 09	—												
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	Nagyvár érk.	10 11	9 19	—												

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.	Sz. v.		V. v.	V. v.	Sz. v.
Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	Monos-Petri >	4 46	4 56	—
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	V.-Ábrány >	4 57	5 08	—
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	Apátkeresztur >	5 13	5 26	—
Margitta érk.	11 28	9 16	—	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	—

Fürdő-vonatok.																								
Menetidj kiban állami vasuton			Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 16-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Menetidj kiban közúti vasuton											
I. o.	II. o.	III. o.											II. o.	III. o.										
—	—	—	—	—	11 27	—	—	6 19	—	10 23	—	—	—	—										
—	—	—	8 07	9 38	11 32	1 08	4 20	6 30	8 07	10 30	—	—	—	—										
30	15	10	7 53	9 24	11 17	12 54	4 06	6 09	7 53	10 13	Érkezik	—	—	—										
40	22	15	7 38	9 11	11 04	12 41	3 51	5 56	7 38	10 —	Indul	—	—	—										
40	22	15	7 35	9 08	11 —	12 38	3 48	5 52	7 35	—	—	—	—	—										
40	22	15	7 24	8 57	10 42	12 27	3 35	5 35	7 23	9 53	—	—	—	—										
												Nagyvárad indul	—	—	9 50	—	—	4 45	—	8 58	—			
												Nagyvárad vásártér	6 30	8 10	9 43	11 38	2 32	4 35	6 32	8 44	—	—	—	—
												Várad-Velenceze	6 46	8 25	10 —	11 53	3 01	4 55	6 46	9 15	10	08	—	—
												Rontó	7 01	8 37	10 14	12 05	3 13	5 09	6 59	9 29	30	25	—	—
												Püspök-fürdő	7 06	8 42	10 19	12 10	3 18	5 14	7 04	9 34	30	25	—	—
												Félix-fürdő	7 22	8 56	10 37	12 26	3 33	5 31	7 20	9 51	30	25	—	—

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

Eltrálat házak évi kezelését.

Eltrálat házak évi kezelését.

BIHARI S.

vizvezeték berendező
és épület bádogos.

N.-Teleki-utca 423.

Elvállal teljes fürdő-berendezéseket, épület-bádogos munkát, csatornázási és electrotechnikai berendezéseket.

Valamint javításokat is jutányosan eszközöl.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves hárszer ellentart az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító beborzadásként alkalmazatik Kézvénynél, csuklónál, tagzsárgatásnál és meghűléseknél és az orvosok által beborzadáshoz is mindig gyatrakban rendelhetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, Gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titko- szer, hanem igazi népszerű hárszer, melynek egy hárszer is van, semmely hiányozni nem akar megkérdezők az minden egyes üveg "Horgony" vegegy és Richter orvogy- zos nélkül mint nem valódi utassias vissza- RICHTER F. AD és írta. ez az kir. udvari szék. RUDOLSTADT.

A leghatásosabb HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményez, a vérnek beteges alkatrészeit eltávolítja (az egészség fentartásának első feltétele) ugy leggyorsabban eltávolít minden gyomorhajt u. m.: étvágytalanság, savanyu felbőgés, felfuvadás, hányás, has s gyomorfájás, gyomorgöres, gyomortulterhelés, elnyálkásodás, a ranyér, nőibajok s bélbajokat

Dr. Rosa életbalzsama

Mindenemü gyuladás seb és daganat ellen több ezer köszönőirat által biztos hatásnak elismert szer: Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejrekedésnél és emlékeményedésnél a gyermekválasztásnál: kelevényeknél, vérdaganatnál, genyedésnél, pokolvárnál, körömdaganatnál, kézen vagy lábon előforduló körömméreg ellen, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, elzsírosodásnál stb. Minden gyuladás, daganat keményedés a leg- rövidebb idő alatt meggyógyítatik; ha azonban genyedés áll be, akkor a daganat leg- rövidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszivatik és meggyógyítatik.

PRÁGAI HÁZIKENŐCS

Fragner B. gyógytárából. Prága 203—III.

E szer felfrissít, gyorsítja az emésztés tevékenységét, egészséges itazta vért ad s mint ilyen biztos elterjedt s elismert népszerű hárszer.

Egy üveg 50 kr. Dupla adag 1 frt. Postával 20 krral több.

A gyógyulás fájdalommentli s a kenőcs hűsítő hatással van

Egy adag 25 kr és 35 kr. Postával 6 krral több.

Csak az eredeti FRAGNER B. prágai készítményeket kérjük s jól vigyá- zunk a csomagolásra, melyeken a jobbról s balról lerajzolt védjegyeket megfigyeljük. Mert csakis az a valódi Rosa-féle balzsam a melyen a gömbölyű véd- jegy s az a valódi prágai házikenőcs, a melyen a háromszögletű védjegy feltalálható.

A ki engem hármifele hamisításra rávezet, díjazásban részesül.

Sok ezer köszönőlevél megtekinthető.

Raktár Budapest: Török J., Egger A. gyógyszerészeknél; Thallmajer és Seitz, Kochmeister utódainál és Hering Sándornál Nagyváradon.

A készítő főraktára: **FRAGNER B.** gyógyszer-tárában a Fekete Sashoz: Prága, Ecese der Ppornergasse Nr. 203.

Minden megrendelés postafordulattal megküldetik.

Dr. Högyes-féle

az egész világon szabadalmazott hygienikus asbest talpbatét

Egy találmány, mely hosszas kísérletek és fáradságok eredménye hivatva van, hogy az emberi test leglényesebb részét megóvja a meghűléstől. Nincs többé tyukszem, bőrkeményedés, lábfejtörés, lábégés, meg van védve hideg vagy meleg és lábizzadás ellen az, ki cipőjét dr. Högyes-féle szabadal- mazott Asbest talpbatéttel látja el. Csuszban szenvedőknek és köhögésre ingerülteknek megbecsülhetlen értékű. Az Asbest talpbatétet legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Ara páronként 1 frt 20 kr. gyermekeknek 60 kr. Szetküldés csakis utánvétellel. Felvilágosítások és prospectusok ingyen.

Általános Asbestáru-gyár betéttársaság Budapest. VI., Sziv-u 18.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a

FÉLIX-FÜRDŐT

a magyar-pécskai Dankó Kálmán cigány zenekara közreműködése mellett

vasárnap május hó 15-én

esős idő esetén is

táncmulatsággal megnyitom.

Az elegánsul berendezett lakószobák, kád- és tükörfürdők, séta-utak, továbbá a Félix-fürdő elismert jó konyhája és pinczéje készen várja a leg- különbözöbb igényü vendégeket.

Gyors és pontos kiszolgálás, mérsékelt ár által igyekezni fogok t. vendégeimet teljesen kielégíteni

Kiváló tisztelettel
Kernáts János,
bérlo.